PROMETEU

REVISTĂ
DE LUPTĂ PENTRU
PROPĂȘIRE, FRUMOS ȘI ADEVĂR

CUPRINSUL:

Inchinătorii de atunci și de acum . . . . . *Pr. Al. Florea-Vlădeni*
Cincinat Pavelescu . . . . *Ioan Al. Bran-Lemeny*
Concepții noi ce se impun în medicină și viață . . . *Dr. M. Suciu-Sibianu*

Literatură, artă, critică

Critica decadentă . . . . . *Mihail Dragomirescu*
Rugăciune . . . . . *Ecaterina Pitiș*
Ziua Domnului . . . . . *Lucian Costin*
Schiță . . . . . *Elisabeta Hențiu*
Lungă odihnă . . . . . *Florica Mumuianu*
Destin . . . . . *Vasile Netea*
Gânduri sănătoase . . . . *Dr. M. Suciu-Sibianu*
La crucea fără nume . . . *Radu Prișcu.*

Recenzii.

I. N. Lungulescu procuror Curtea Apel Timișoara . *Dr. M. Suciu-Sibianu*
Iluzia Dacică . . . . . *Dr. M. Suciu-Sibianu*

Apare lunar la Brașov.

Anul I. Nr. 7—8 Nov.-Dec. 1934

PROMETEU

REVISTĂ
DE LUPTĂ PENTRU
PROPĂȘIRE, FRUMOS ȘI ADEVĂR

CUPRINSUL:

Inchinătorii de atunci și de acum . . . . . *Pr. Al. Florea-Vlădeni*
Cincinat Pavelescu . . . . *Ioan Al. Bran-Lemeny*
Concepții noi ce se impun în medicină și viață . . . *Dr. M. Suciu-Sibianu*

Literatură, artă, critică

Critica decadentă . . . . . *Mihail Dragomirescu*
Rugăciune . . . . . *Ecaterina Pitiș*
Ziua Domnului . . . . . *Lucian Costin*
Schiță . . . . . *Elisabeta Henția*
Lungă odihnă . . . . . *Florica Mumuianu*
Destin . . . . . *Vasile Netea*
Gânduri sănătoase . . . . *Dr. M. Suciu-Sibianu*
La crucea fără nume . . . *Radu Prișcu.*

Recenzii.

I. N. Lungulescu procuror Curtea Apel Timișoara . *Dr. M. Suciu-Sibianu*
Iluzia Dacică . . . . . *Dr. M. Suciu-Sibianu*

Apare lunar la Brașov.

Anul I. Nr. 7—8 1 Nov.-Dec. 1934

PROMETEU

REVISTĂ DE LUPTĂ pt. PROPĂȘIRE, FRUMOS ȘI ADEVĂR

Director: Ioan Al. Bran-Lemeny.

Redactori: Horia E. Frunză și Ioan Brânzea.

Comitetul revistei: Dr Mircea Suciu-Sibianu, medic și publicist; Ioan Popa, preot-profesor; G. Tulliu farmacist; cu directorul și redactorii.

Manuscrisele se vor trimite la redacție pe adresa directorului. Cele nepublicate nu se înapoiază.

Autorii sunt rugați a-și trimite redacției operile, spre menționare și recenzare.

Solicităm ziarele și revistele să ne accepte schimbul. Ținem seamă numai de reciprocitate. In aranjarea materialului ne conducem de necesități technice și tipografice.

Cine a reținut Nr. 1 și 2 se consideră de abonat.

80 Lei anual pentru particulari.
200 „ „ „ instituții și autorități.
8 „ exemplarul.

Redacția și Administrația: BRAȘOV, Piața Libertății No. 25

Inchinătorii de atunci și de acum.

„Astăzi, în cetatea lui David, vi-s'a născut un Mântuitor, care este Hristos Domnul.“ Când auzim această vestire a îngerului, lămurită din corul de laudă al cetelor cerești din noaptea sfântă, ne vine în minte minunata întrupare a Domnului. Staulul din Vitleem sălășluind Copilul Dumnezeu înconjurat de un cerc de lumină tainică, lumina divinității Sale. In această lumină se profilează discret chipul acelei Mame sfinte, nădejdea tuturor neamurilor, privindu-și blând Odrasla vestită de trimisul Tatălui din Cer. Iar la un colț, străluminatul chip al bătrânului Iosif, ocrotitorul familiei sfinte, privind spre Acela care va fi mântuire a multor neamuri. In acest timp răsună încă lauda îngerilor „Slavă întru cei de sus, lui Dumnezeu și pe pământ pace; între oameni bunăvoire“.

Și iată, umbre se desprind din împrejurimile sfințite de atâta binecuvântare. Sunt păstorii, primii închinători cari lăsându-și turmele lor, trec pragul sălașului prea sărac și înghenunchiați în fața Fiului lui Dumnezeu îi aduc laude sincere de binevenire, așa după cum sufletul lor atât de simplu avea putere să dovedească o asemenea recunoșttnță. Sufletul lor a fost primul care s'a încălzit cu această ocaziune prin rugăciune, în fața Creatorului răsărit pentru noi toți în chip de Om, pentru a familiariza pe om cu Dumnezeu.

Nu mult după aceasta se adaugă și alți închinători mai de departe. Sunt magii cei învățați, pe cari i-a mânat credința și i-a călăuzit steaua pe cale lungă ca să se prostearnă și să se închine Domnului. Reprezen-

tanţii gloriei, bogăţiei, solitorii ştiinţei aşează smeriţi la picioarele Fiului lui Dumnezeu, rugăciunea lui şi daruri: aur, smirnă şi tămâie. Dela toţi daruri şi omagii atât de variate, aduse din dragoste pentru Noul Născut-Dumnezeu, atât de păstori cât şi de magi.

Aşa a fost atunci la „plinirea vremii". Astăzi tabloul cu închinătorii s'a schimbat. Veacuri multe s'au scurs de atunci şi închinătorii s'a schimbat. Veacuri multe sau scurs de atunci şi închinătorii lui Isus Domnul se uumără cu milioanele. Evanghelia Sa se întinde mult pe suprafaţa pământului, dar închinătorilor de acum le lipseşte ceva absolut şi esenţial ce trebue să prostearnă în faţa Noului Născut în staulul sfânt. Ura care a divizat atât pe oamenii veacului de acum i-a depărtat şi de Dumnezeu. Lipsa de dragoste care caracterizează pe închinătorii de astăzi pune văl peste lumina Naşterii Domnului şi nu desluşesc rostul închinării în faţa iui Dumnezeu. Aleargă numai din curioritate la minunea ce se repetă acum în faţa lor în sfintele Altare şi nu din dragostea caldă care trebue să o păstreze închinătorul faţă de Dumnezeul său. Este o închinare melancolică, lipsită de nădejdea aceia tare că Noul Născut este mântuirea, lumină şi adevăr.

Inchinarea păstorilor de azi, a poporului este încetată de durerea fără margini a cioplitorului nemilostiv care este păcatul. Glasul este stins şi sufletnl omului înrăutăţit de răutatea zilei dibueşte fără lumină şi fără bucurii în drumul lung şi cotit al vieţii. Şi ori cât ar căuta liniştire în lumea aceasta care-şi are fiinţa ei lipită de tină nu va afla, căci aceasta vine numai de Sus.

Urmaşii cercetătorilor de atunci, azi îşi încovoaie cu multă întârziere ghenunchii în faţa acestei taine. Crăciunul sfânt este oficializat, iar sufletul nu mai simte adânca semnificaţie morală a praznicului. Inchinarea este glacială, iar momentele sfinte sunt răscumpărate cu vacanţă şi distracţiile de tot felul , posibile în acest timp. Această artificializare a fiinţei noastre de acum ne-a înstreinat mult de resturile adânci şi mari ale vieţii noastre.

Ne-am depărtat mult de Vifleem.

Acum când sărbătoarea aceasta a adus pentru vieţuitorii de azi iarăşi un bun prilej de reconfortare sufletească, de încălzire al sufletului sărăcit, lipsit de această putere a tainei sfinte, să ne îndreptăm cu toţii cugetele noastre spre Pruncul luminat de stele din Vifleem. Şi cu acelaş dor cu care a fost descoperit în noaptea sfântă de păstorii şi magii închinători, să-L căutăm cu toţii azi şi smeriţi să plecăm şi noi capul în faţa venirii Sale. Să deslușim din preocupările noastre adevărul vestit acum *că Hristos trăieşte azi* şi pentru noi este şi va fi în veci lumină şi izbăvire, putere şi vecinicie. Cugetul nostru frământat de năzuinţele contradictorii ale veacului să-l îndreptăm spre lumina din Vifleem, spre Hristos Domnul, să vedem prin rugăciune această intervenţie divină şi atunci vom trece acest Crăciun cu pace în suflet şi cu convingerea că viaţa a căpătat o lumină şi o putere nouă.

Hristos vorbeşte: Eu M-am născut aici ca tu să-ţi găseşti puterea, să nu mai dibueşti printre umbrele închipuirilor tale deşarte şi pradă păcatului lacom, ca până acum. Cu această ocazie mă arăt ţie în Vifleem. Vino la Mine — ca magii şi păstorii.

Pr. Al. Florea-Vlădeni.

Cincinat Pavelescu.

In preseara zilei de 1 Decemvrie a. c., zi simbolică şi sfântă pentru întreg poporul românesc, (de aci) din inima ţării pe care a iubit-o atât de mult, din sânul Carpaţilor şi-al (acestui oraş) văduvit, pe care l'a aureolat cu prezenţa sa, sufletul mare cu sclipiri de diamant al lui Cincinat Pavelescu, poetul laureat al neamului, s'a înălţat în văzduhul de azur, spre a duce lui Dumnezeu solia zilei solemne, în care a părăsit pământul.

Ii va fi spus, că Românul îşi iubeşte tricolorul, ţara şi glia; Ii va fi spus, cuvinte de admiraţie şi de dragoste pentru Regele României şi-l va fi spus că românii nu şi-au găsit încă calea fericirii lor: prea se sfâşie între ei, prea se pizmuiesc. Dar Cincinat, cu inima lui de aur, va fi implorat clemenţa divină pentru cei răi şi păcătoşi. Şi de sigur şi-a înstrunat minunata-i liră pentru un cântec de îndurare.

Iată pentru ce ne-a părăsit Cincinat Pavelescu.

Căci Cincinat a avut o triplă personalitate; trubadur, estet şi om.

„Iar în părul tău cel blond
Caldul soare vagabond
Roza vrând să-şi poleiască
S'a'ncurcat in adevăr,
Şi'n zadar vrea să ghicească
In al buclelor tezaur,
Care-i raza lui de aur
Care-i firul tău de păr".

Şi mai melancolic:

„Cum neaua'ncepe să s'aştearnă,
Mi-e frig în suflet, nu ştiu ce-am
Zadarnic te mai cat la geam
E iarnă!

S'a'ntunecat a toamnei ceaţă
Pe strune mâinile-mi înghiaţă
N'o să mai vezi de azi'nainte
Cu flori în păr şi în cuvinte,
Căci, vai, balconul ţi-e'nflorit
Cu reci podoabe de zăpadă
Şi'n noaptea care stă să cadă
Tu ai uitat că m'ai iubit
Şi neaua'ncepe să s'aştearnă
Întâi mai rar şi-apoi mereu
Ca pe balcon şi'n părul meu...
Plângi suflete, e iarnă!'

Vedeţi cât eirism, câtă delicateţe, armonie şi eleganţă în poesia sa. Nimeni n'a ştiut să cânte — mai ales ca trubadur — atât de gingaş şi discret, armonios şi muzical ca dânsul.

Din fondul sufletesc al acestui întruchipător al armoniei, al fineţei şi al nobleţei, se degaja în valuri vrăjite iubirea sa pentru flori, pentru femei şi pentru artă. Cincinat era estet autentic şi sincer prin însăşi firea sa. Ii displăcea orice disarmonie şi de aceia iubea pacea, veselia şi prietenia. Elegant în gesturi şi maniere, era totdeauna gata de sacrificii şi nu ştia ce-i refuzul, invidia sau ura.

Dotat cu o neobişnuită inteligenţă şi cu o extraordinară memorie, înzestrat cu vervă şi spirit copleşitor, stăpân pe o amplă cultură franceză, Cincinat era centrul de atracţie al saloanelor. Il iubea toată lumea, chiar şi atunci când ironia şi sarcasmu-i fin, înţăpa pe ici, pe colo, neagresiv şi fără răutate.

Ni se impune întrebarea, cum de un om atât de discret şi sensibil, atât de bun şi sentimental, a putut să se strecoare printre oamenii mediocrii şi neînţelegători,

printre împrejurările adeseori foarte vitrege, fără să sucombe, sau să sufere prea mult. Situaţiile dificile, procesele sale sufleteşti, maestrul le rezolva printr'o epigramă. Cu un dram de ironie, de sarcasm, turnat artistic şi discret în cele patru versuri, era răzbunat. Nimeni ca dânsul n'a întrebuinţat mai mult în lupta vieţii, arma omului superior: ironia inofensivă, indiferenţa şi iertarea. Căci Cincinat era — cum zicea Nichifor Crainic — pâinea lui Dumnezeu. Era om înainte de toate. Om iubitor, adânc iubitor de oameni, căci era profund religios.

Dar vreţi să ştiţi care este secretul acestei ilustre şi minunate personalităţi? *mamă-sa!*

Iată cum o descrie:

„Mama mea sensibilă, cultă, fină, blândă şi delicată, a fost tipul mamei sfinte de odinioară. Toată ziua cosea şi lucra pentru copii... N'am cunoscut la casa noastră alte distracţii, decât muzica, citirea şi declamarea. Încă de mic, având o mare memorie, mama îmi cetea, chiar înainte de a şti să citesc, poesiile eroice ale lui V. Alexandri şi eu le reţineam şi le declamam cu multă înţelegere.

„Obosită de a fi născut, crescut şi educat atâţia copii, a murit într'o zi discret cum trăise, şi mi-a îndoliat viaţa pentru totdeauna... De atunci o plâng mereu şi nu mă pot mângâia. Nici un copil nu ştie să-şi iubească părinţii destul şi pedeapsa lor este de a-şi da seama prea târziu, că nimeni n'o să-i mai iubească cu dragostea şi prietenia lor".

Tu, Cincinat, înstrună-ţi lira sfântă şi imploră în Ceruri îndurare pentru neamul tău şi pentru semenii tăi.

Ioan Al. Bran-Lemeny.

Concepţii noi ce se impun în medicină şi viaţă.

de **Dr. Mircea Suciu-Sibianu.**

In capitolul nostru anterior am afirmat, că problema întineririi şi duratei vieţei prezintă încă câteva aspecte deosebit de interesante. Ne-am raliat la axiomul biblic: „Corpul îţi este templul sufletului pentru a rezuma în 2 cuvinte tot secretul întineririi şi al longevităţii".

Filosoful francez Jean Finot în cartea „La Philosophie de la longévité" afirmă că teoretic omul ar trebui să trăiască 150—200 de ani şi că noi nu murim, ci ne sinucidem prin greşelile vieţii noastre. Mary Baker acea celebră americană, născută la 1821, vindecată de o paralizie la 50 de ani de vindecătorul miraculos Pankhurts Quimbi (un fost fierar sărac, care afirmă cu putere boala nu există decât în imaginaţiunea noastră, autoarea cărţii „Sciinţă şi Sănătate" pe care americanii azi şi mulţi în Europa o consideră ca cea mai importantă carte după Biblie, merge mai departe şi pretinde, că omul este nemuritor — ceeace totuşi nu împiedecă pe fondatoarea marei doctrine Christiane Scienee" şi ale celor 33 de universităţi numite Metaphisic College să moară la 85 de ani. Cât de clară şi binefăcătoare a fost doctrina ei asupra vindecării bolilor, chestiunea ce o vom trata la timpul său în studiul nostru, atât de obscur este acest punct căci ceeace a spus Mântuitorul: *„Urmaţi-mi mie şi veţi avea viaţă vecinică"* pare a fi înţeles de Mary Baker nu în senz figurat ci absolut real.

Doctorul Gueniot medic, de 103 ani, bărbatul academician francez, încă vioi şi activ a spus-o şi el lumei în repetate rânduri, că nu mai în multă mişcare, viaţa sobră, gânduri curate, bunătatea inimei stă secretul longevităţii.

Ce admirabil rezumează fitozofia longevităţii şi următorul proverb german:

„Wer trinkt ohne Durst und isst ohne Hunger, stirbt um so jünger".

Plutarch, mare istoriograf şi filozof al vechei Grecii spune: „Dacă vreai să trăeşti mult, în loc să iai medicamente posteşte".

Dr. E. Baker dela universitatea din Chicago, care a făcut înconjurul lumii, spre a vedea oamenii cari trăiesc mult, crede, că dacă am folosi în alimentaţiunea noastră iarba de mare şi a peştelui ce se nutreşte cu ea am trăi mult mai mult. Ne dă de exemplu pe Japonezi. Teoria lui este susţinută şi de Hopkins şi Colin — laureaţi ai premiului Nobel.

Metchininkov, defunctul director al Inst. Pasteur din Paris era foarte la modă acum câţiva ani cu teoria sa susţinând îmbătrânirea timpurie în urma auto-intoxicărilor intestinale, şi bazat pe longevitatea Bulgarilor introduce iaurtul bulgăresc ca distrugător al florii intestinale şi astfel ca factor al longevităţii. Când în capitolul următor vom vorbi de Alimentaţiune spre a nu ne repeta vom vorbi atunci de influenţa regimului vegetarian asupra sănătăţii noastre şi a longevităţii.

Următoarele cifre ne pun uşor pe calea adevărului (publicate după expunerea de motive a nouei legi sanitare M. O. din 14 Iulie 930). Probabilitatea de a trăi a unui nou născut este pentru Noua Zelandă 62 ani, Danemarca 60, Australia 59, Anglia, Norvegia, Suedia, St.-Unite, Olanda 55, Elveţia 54, Franţa 48, Germania 47, Italia 46, România 36. Vedeţi scăderea medie a duratei vieţii merge în această statistică paralel cu consumul alcoolului şi dovedeşte încă odată cu un argument de valoare influenţa nefastă a alcoolului asupra longevităţii.

Dr. Victor Pauchet apostolul modern parisian al longevității dă rețeta următoare: Bieți numai apă în cantități mici în afara meselor, mers mult pe jos, sporturi în aer liber, respirați adânc, dejunați (postiți) des, nu mâncați niciodată fără poftă de mâncare, măriți-vă încrederea în voi prin autosugestiune. Aceleași principii le exprimă și Paul *Nyssens* celebru fondator al Institutului de „Cultură Humană" dela Bruxelles. Motto lui se rezumă în cuvintele *„ait toujours le sourire"* să avem mereu surâsul pe buze dacă voim să ne meargă bine și să ajungem o vârstă înaintată.

Părerea noastră ne-am spus-o la începutul acestui capitol în studiul precedent. In rezumat descoperirile noi ale medicinei acoper întru totul vechile principii biblice în materie de longevitate. Se vorbește d. ex. mult azi de regimul în Zig-Zag a lui Noorden cel mai mare profesor în materie de nutriție azi în Europa, adecă să mănânci normal 2 zile apoi să intercalezi o zi de fructe sau de lapte și așa mai departe. Dar Biserica noastră când ne recomandă postul Miercurea și Vinerea nu este și asta cel mai rațional regim în Zig-Zag?

Dar pentru a nu atinge și chestiuni ce trebue să le amintim în capitolele fixate ne oprim aci.

Critica decadentă

In perioada actuală, care se distinge printr'o producțiune suprabondentă de romane și de poezie lirică — amândouă de-o slăbiciune, la care contribue imitația după slăbiciunile Apusului — tot așa de slabă apare critica. Ea e reprezentată prin câteva condee cursive, dar necoapte, ce-și iau toate izvorul în școala mea, dar cu o manieră împrumutată de aiurea. Tot acești critici sânt scolarii de-ai mei, care, nerăbdători să se producă, nu și-au terminat educațiunea critică și-au eșit la răspântii cu scrisul lor abondent, dar lipsit de fundament. Acești critici sânt: *Pompiliu Constantinescu, Perpessicius* și *Șerban Cioculescu*. Primul reprezintă o specie aparte. Remarcat la Seminarul și la Institutul de Literatura română pentru vioiciunea formulării critice, premiat de aceste instituții, și-a eșit numai decât din făgașul școalei care-i cerea mai nainte de toate studiu amănunțit și cinstit al operei, ce avea de criticat, și-a luat maniera lui *Lovinescu* în concepție și stil, maniera impresionistă. Din școala din care a purces — și într'aceste câte trei critici procedează la fel — n'a luat decât obiceiul, mai mult sau mai puțin consecvent, de a studia operele, iar nu autorii, așa cum s'a făcut totdeauna la Institutul de literatură. Cronicele lui *Pompiliu Constantinescu* interesează prin observațiile de amănunt, pregnant formulate și prin silința ce-și dă de a ajunge la o judecată de valoare. Dar, ce folos? Aceste critice se citesc repede și tot atât de repede se uită. *Pompiliu Constantinescu,*

n'a reținut dela școala, la care și-a făcut ucenicia, nici obiceiul de a deosebi operele de talent și de virtuozitate de capodopere; nici, când dă de vre-o capodoperă, nu se străduește să-i pună în relief ideia generatoare, atmosfera estetică și puterea plastică. Figurile, ce analizează, situațiile ce relevă, evoluția, pe care ar trebui s'o sublinieze, sunt redate fără relif, otova. Din această pricină — și oricât ar căuta criticul să judece valoarea unei opere — criticul nu s'alege decât cu priveliștea unui șes înfinit, fără dealuri fără munți. Având înfățișarea unei producțiuni acceptabile, uneori chiar excelentă, critica lui *Pompiliu Constantinescu*, prin lipsurile ce semnalăm, are toate stigmatele decadenței.

Al doilea critic, remarcabil prin cursivitate și prin silința de a urmări sinuozitățile unei opere, *Perpessicius*, a adoptat maniera ziaristică, ce caută mai întâi de toate să răscolească curiozitatea cititorului. Lung și minuțios, dar limpede, *Perpessicius* urmărește să excite această curiozitate prin chestiuni lăturalnice, care au puțin de a face cu esența operei studiate. *Perpessicius*, ține să facă din critică un *eseu*. Dar precum se vede, și această critică — mai mult decât a lui *Pompiliu Costantinescu*, e lipsită de condițiile esențiale unei critice — este ca și aceea decadentă. Este decadentă prin faptul că nu concentrează atențiunea asupra esențialului, ci se pierde în observații occidentale. Este decadentă prin aceleași lipsuri ca și acelea relevate mai sus la *Pompiliu Costantinescu*. Este decadentă prin lipsa de preciziune a formulelor, dar, chiar când le găsește, nu le întemeiază decât cu considerațiuni din care lipsește obiectivitatea și ese în relief pica și interesul.

In sfârșit, tipul decadentei critice o reprezintă *Șerban Cioculescu*, care complică lipsurile lui *Pompiliu Constantinescu* și *Perpessicius*, cu confuziunea formulelor și cu lipsa de logică. Este la Cioculescu un exces de sensibilitate, pe care în zadar caută s'o omprime. Un exemplu, între altele nenumărate. Vorbind în — din păcate! — „Revista fundațiilor regale" de noua carte în

trei volume a lui *Iorga* „Orizonturile mele“, apasă mult pe opiniunile lui *Iorga* asupra activității mele. Natural ar fi ca critic ce e, să pună în relief, cu exemple, această activitate, și să arate, apoi, față de această activitate, imaginația deformantă, pe care *Iorga* știe s'o manifeste în sens pozitiv, când iubește pe cineva, și în sens negativ, când urăște. Căci, or'cât s'ar lăuda *Iorga* cu iubirea lui, el de cele mai multe ori nu iubește ci urăște și, sub imperiul urii, deformează realitate, o pocește. Și printr'aceasta e și interesant.

Ce face Cioculescu? Citează cât mai mult din textul lui *Iorga* în care fiind vorba de relevarea activității mele se spune: „ *D. Mihail Dragomirescu*, acum profesor de estetică aplicată la literatură, în care credea că are ceva de spus nou, de o siguranță dogmatică absolută, care s'a dovedit a fi doctrina științei capodoperelor studiate în ele însele, fără serviciile despreţuite ale istoriei, a adus în multele coaliții făcute, desfăcute, refăcute în contra exercițiului dreptului meu elementar de a trăi, un element de hazlie brutalitate, mergând până la tăgăduiri așa de violente de ai fi crezut că va interveni revolverul pentru ca apoi această ciudată psihologie să se coboare la oferte de pace, de colaborare, de împărțire a rolurilor — corespondența mea are interesante documente caligrafiale — cu declarații de stimă mai mare și iubire, iar imediat altă furtună să se deslănțuiască din codrii dunăreni ai Plătăreștilor originii sale.... Negându-se or'ce rost „Sămănătorului“, deși mie mi s'a promis un amănunțit studiu literar care m'ar fi interesat foarte mult, dar n'a apărut niciodată, se revenea, și în forma cea mai pedant și ridicul scolastică, la drămăluirea farmaceutică a calităților și defectelor fiecărei bucăți literare, creindu-se bizare animale, la care li se scurtase, după

normele proporţiei absolute, ba coada, ba picioarele, ba botul. Era amuzant, şi numai un prost putea să se supere....“

Cum se vede din acest citat Iorga nu e supărat de loc! Dar şi mai puţin supărat e criticul Cioculescu care comentează. „Un amestec de personalism, de ironie dar şi de bonomie face preţul deosebit al acestei pagini definitive, care caracterizează omul şi opera, amândouă cu platitudine extravagante(?) ale estetului absolut. Cât despre obachortata şi justeţea acestei judecăţi sintetice ele sânt irecuzabile....“ Se vede însă că conştiinţa criticului, scriind aceste rânduri, a început să-l jeneze, căci iată ce adaogă: „.... sânt irecuzabile, mai ales dacă integrăm mai jos un pasaj detaşat din text. „Dar astfel — scrie Iorga — critica maioresciană reintra prin „Convorbirile critice, opuse, celor evident mai literare, ale Dlui Mehedinţi, în drepturi care-i fusese mult timp interzise.“ Iar Cioculescu comentează, desminţându-se în felul lui: „Nu este această recunoaştere a filiaţiunii maioresciene, un act de dreptate, care onorează şi pe discipol şi judecătorul imparţial al lucrurilor“? Şi continuă, în aceeaşi degrengolotă a minţii logice: „Dar iată că şi relativa valoare a contribuţiei estetice dragomiresciene e recunoscută şi în altă parte: *„Mihail Dragomirescu* — scrie *Iorga* — descoperitorul cunoscut al unei ştiinţe a literaturii“. Dar iarăşi Demonul urii îi dictează o codiţă a frazei. „Stiinţa literaturii, după Iorga, ori nu e nimic ori un simplu capitol al esteticei“. Iar Cioculescu comentează. Nu se putea spune mai bine! „Şi mai departe: „Ştiinta literaturii“ nu e nici măcar atâta, dacă se judecă teoria după aplicaţiile autorului ei deadreptul *catastrofal.*

Incoherenţa acestor judecăţi, şi-ale judecatului şi-ale judecătorului — o vede oricine. Sânt minţi izbite de misticism, care nu ştiu să supere nici omul de operă, nici esenţialul de accidental, nici noţiunile între ele. Minţi zăpăcite, zice românul, de ură, de invidie, de ranchiună, sau de.... prostie.

Şi asta se cheamă critică? Evident — dar critică *decadentă*.

Când vor trece anii peste ei; când li se va coace mintea şi vor începe să priceapă adevărul — aceşti trei critici se vor mira că, prin asemenea producţiuni au putut ţine locul dacă nu al criticilor mai noi şi mai complecţi, cel puţin al criticilor mai vechi, Maiorescu şi Gherea, care s'ar închina cu mâna stângă văzând cine îi reprezintă.

Mihail Dragomirescu.

Rugăciune

Doamne, nu-Ți cer ani să-mi dai,
Dar pe cei grei să mi-i iai,
Căci, părinte, eu de-acum
Pregătită sunt de drum. —
Într'o noapte, într'o zi
— Când, Tu Doamne, vei voi —
Mâna n'am s'o mai ridic
Să-mi fac cruce — și nimic
Nu va spune gura mea,
Încleștată va fi ea,
Iar pleoapele'mi de plumb...
Și sbura-va un porumb
Într'acelaș ceas spre cer,
Porumbel plăpând, stingher;
Dibuind se va'nălța —
Tinde-i, Doamne, mâna Ta,
Că parumbu-i ostenit,
Multe rele l-au pândit,
Vifor greu și vijelii
I-au frânt aripa — Tu știi.
— Tinde-i, Doamne, mâna Ta
Să s'așeze lin pe ea.

Ecaterina Pitiș

Ziua Domnului)*

Albă ca o spumă
Se ridică ziua
'N depărtări...
Petale albe de lumină
Pe şuviţe de cărări.
Tresar adâncurile 'n fund
Din liniştile aromate.
E ziua Domnului!...
Glas de clopot se aude
Topindu-se în lungi ecouri,
În marea alburie, al soarelui polen;
E harul zilei — al Domnului potir,
Potirul plin de-atâta splen.
... Şi tremură văzduhurile lung
În sacrul glas de clopot,
Pe lângă troiţe vechi bătrânii trec
Urcând încetul spre biserica din deal,
Cu semnul crucii gândurile
Prin cimitir, printre morminte îi petrec...
Ziua Domnului!
Miresme la icoane
De busuioc şi iasomie,
Capete s'apleacă — se închină
În izbăvitoare dâre de tămâie...

Lucian Costin

**) Din vol. „Peisagii şi Simfonii" (în curs de apariţie în Craiova".*

Schiță

Iarna venise pe neașteptate, în orașul strâns între munți.

Fulgi de zăpadă se așterneau leneși pe caldarâmul alb pe care rar, aluneca repede ca o nălucă, vreo sanie.

Era către dimineață și geamurile toate păstrau un strat opac de ghiață.

O bătrână mărunțică, înfofolită într'o zdreanță de haină lungă și mare se oprise la un colț de stradă.

Ninsoarea îi albise îmbrăcămintea. Fața îi era roșie, cu pielea ca pergamentul, brăzdată de cute nenumărate și în toate direcțiile. Ochii mici, negri ardeau în două găvane adânci. Tremura încet. Afară nu era frig, ba din contră, deși de dimineață, în natură stăpânea o moleșeală. Cine știe însă de unde pornise ea, dacă nu dormise cumva în vreun gang întunecos sau sub vre-o poartă mare, unde să fie ferită de răceala zăpezii.

Se auzeau zurgălăi înviorând aerul. Câte un om trecea grăbit, scuturând din când în când haina de zăpadă, tușind, ori cu nasul în batistă. Bătrâna se lipise de zid. Acolo nu ajungea zăpada. O streșină mare proteja o dâră mare de pământ împrejurul casei.

Un copil, ieșit dintr'o curte dăduse buzna zbierând „Dă-te la o parte babo, că te fac praf!"

Bătrâna nu scosese o vorbă. Cineva ar fi zis că a înmărmurit lângă perete. Părea ca nu aude și nu vede nimic. Totul împrejurul ei era fără însemnătate. Nici oamenii, nici fulgii de zăpadă cari nu mai încetau, nu-i turburau liniștea și nemișcarea.

Infrigurat şi negru ca un drac trecuse, pe partea cealaltă a drumului, un hornar. Şi, parcă înadins, pe deasupra lui fâlfăise un cârd de ciori gălăgioase. Cu mare atenţie abia s'ar fi observat la bătrână o tresărire.

S'a pornit însă deodată un ciripit, un tril subţire şi zvăpăiat. A încetat o clipă şi a pornit apoi mai stăruitor, mai tare şi de sub streaşina casei a ieşit o vrăbiuţă care, dupăce a zburat puţin a căzut în drum.

Ochii mici ai bătrânei au clipit des, des. De sub haina largă o mână subţire, cu degetele ca nişte beţe a ieşit şi a făcut gestul de chemare. Un zâmbet a fluturat pe faţa albă şi, cu grabă, bătrâna a înaintat către mijlocul drumului ca să prindă păsărica îngheţată. Aceasta însă, speriată, cu ultime sforţări, a sărit de câteva ori şi a sburat înnapoi sub straşina ocrotitoare.

Bătrâna a revenit lângă perete şi şi-a ascuns mâna, a privit de câteva ori în sus, după care a rămas din nou nemişcată.

— Cirip — cirip!

Trilurile păsăruicei au început să străbată aerul şi bătrâna s'a pomenit cu un mototol alături. In pumnul călduţ a ridicat corpul mic.

Mititico, mititico, îi vorbi. Ai îngheţat! Ai îngheţat ca şi mine!

Căutând-o bine, mai mult mângăind-o, văzu că biata vietate era lovită la o aripă de care atârna sânge închegat.

Cine ştie cine o lovise! poate copilul care cu puţin înainte trecuse ca o furtună pe lângă ea!

Uitase bătrâna frigul ei, uitase necazurile ei şi, mângăind mereu trupul micuţei pasări, lacrimi îi şuroiau pe obrajii palizi. Făcuse câţiva paşi, apoi plecase pe lângă ziduri şi pe lângă curţi pe drum, în sus, prin ninsoarea care nu mai înceta. Toate ferestrele erau aburite ori îngheţate. In câte un loc se auzea zgomot. In dreptul unei uşi auzise cântând cineva şi, mai întârziind, ascultase muzică de patefon şi voci de oameni cari petreceau.

Plecase mai departe strângând duios, în pumnul cald păsărica. Zărise o fereastră deschisă, pe care se lăfăia o plapomă şi două perne albe ca zăpada. Fugitiv apăruse un chip bucălat de fată.

Bătrâna a ridicat mână lungă şi subţire şi, cu un oftat din inimă, a zvârlit păsărica pe fereastră.

— Să te încălzeşti şi să te faci bine, mititico! i-a urat cu glas moale.

Şi ochii bătrânei s'au umplut de lacrimi, lacrimi cari îngheţau dealungul obrajilor.

Incet, bătrâneşte, a pornit în susul străzii şi s'a pierdut în ninsoarea care începuse mai tare.

In urma ei, o mână albă roză a aruncat departe vrăbiuţa, departe, în mijlocul drumului, pe unde trec în goană sănii repezi.

Elisabeta Henţiu.

Lungă odihnă)*

Boala m'a ars cu spini de otravă
Trupul cosindu-mi — fraged spic de grâu —
Moartea-l va 'ncinge trudnic peste brâu
Viața mea pleacă, lin ca o navă...

Sângele curge încă fără frâu
Nu știu de plec, în lut ori în slavă
Moartea pășind mă'ntâmpină gravă
Lung să se 'ntindă 'n mine ca un râu

Vreau să veghez când somnurile 'n trup
Bezna ferecă dură, pustie
Stâns când intră ca roiurile 'n stup

Poate ca în scriptură să vie
Ziua când din lumină să mă rup
Palidă rază, alb-azurie.

Florica Mumuianu

**) Din volumul „Joc în timp", sub tipar la „Cartea Românească".*

Destin...

V'am adunat din cea mai albă creangă
iluzii pentru vis și pentru taină
și'n aurora zilelor de vară
v'am semănat pe drum întâiaoară...
In care pisc, în care biruire
plinise-va avântul și cuvântul?
In care abis, în care năruire
va crește peste mine rod pământuț?
Din toate razele și negurile
îmi ferec și-mi adun puterile
în năzuința cea izbăvitoare
din sborul către cer și către soare.
Dar noaptea atavă seamănă în mine
imagini pentru plâns, pentru ruine
și 'n fiece crepuscul care vine
simt ultima bucurie în mine...

Vasile Netea

Gânduri sănătoase.

Ce ni se cere?

Nu putem fi desigur toţi, ca Macarie Alexandrinul eremitul Thebaidei, care a stat 6 luni de zile într'o mocirlă a pustiului Schetis, gol şi expus la muşcăturile ţânţarilor, spre a distruge în el ori-ce pornire trupească şi a se apropia de suferinţele Mântuitorului divin. Nu putem cu toţii să părăsim realităţile vieţii, să dezertăm dela datoria noastră de fie ce zi şi să ne călugărim sau să ne retragem într'o mânăstire, rugându-ne tot restul vieţii noastre pentru ertarea păcatelor noastre. Am văzut anul trecut pe bieţii noştrii călugări dela Sf. Munte Athos, vre-o 500 în total, dar desigur părintele Trifa a făcut mai mult pentru salvarea multor suflete decât toţi aceşti monahi, predaţi cu totul Domnului însă aşa de departe de necesităţile arzătoare ale sufletului, ce caută pe Dumnezeu.

Dar nu putem fi nici cu toţii un părinte Trifa, ascetul dela Sibiu devenit prin voia lui Dumnezeu misionar al lui Christos transiluminat Duhul sfânt să pună la cale grandioasa mişcare a Oastei Domnului.

Nu mai trăim aici în primii secoli ai creştinismului spre a ni se cere să ne jertfim viaţa dacă mărturisim pe Domnul, ca să devenim unii din martirii aşa de frumos zugrăviţi regulat la Dumineca Ortodoxiei de către părintele Sârbu.

Ce ni se cere deci spre a fi buni creştini? Mântuitorul spunea tînărului din Evanghelie, vinde-ţi averile,

dă-le la săraci şi urmează-mă. Dar însuşi Mântuitorul a înţeles acest lucru mai mult în senz figurat pentru apostolii din jurul său, cari voiau să atingă culmea sublimă a vieţii creştineşti, căci a rămas mai departe şi el să-şi îndeplinească divina misiune, să mângăie frunţi încreţite, şi capetele copilaşilor bălai, să se bucure de frumuseţea dumnezeească a câmpiilor însorite şi misteru nesfârşit al nopţii pe un vârf de munte înghenunchiat înaintea Tatălui ceresc, să aline suferinţe, să vindece bolnavi, să picure în suflete nectar Dumnezeesc, adunând multă lume în jurul său şi colindând pe jos sute de kilometrii, ca cât mai mulţi să audă glasul fiului lui Dumnezeu.

Nu ni se cere deci să rupem legătura cu viaţa să dezertăm dela datoria ce ni s-a încredinţat. Să mergem regulat la biserică? Da e frumos, dar nu-i suficient. Mai bine ar fi dacă în fiece-zi am putea asculta un scurt serviciu divin, în capela la 2 paşi depărtare cum fac englezii colegiilor engleze. Să fim curaţi la gânduri şi fapte, să fim ertători, buni smeriţi, împăciuitori, recunoscători neuitând nici când pe cei ce ne fac bine şi uitând imediat pe cei ce ne fac rău, da desigur. Insă prea e vag spus dacă ne exprimăm aşa. Eu vreau să dau o formulă după părerea mea care întocmai ca o reţetă medicală să poată fi aplicată la toţi cari sufere de aceeaşi boală, să aibă un caracter de universalitate, să nu ne ceară prea mult dar nici prea puţin, să poată fi aplicată imediat în ori-ce condiţiuni de viaţă ai trăi. Eată această formulă:

In fiecare zi o pagină de Evanghelie, o rugăciune fierbinte, o faptă bună.

Aceasta ni se cere. Nu-i prea mult, dar dacă îndeplineşti această admirabilă trinitate a datoriilor tale de creştin în fie-ce zi cu regularitate matematică nu este nici puţin.

Dascălul neamului N. Iorga spune într'un admirabil axiom al său: *Sau în fie ce zi o faptă bună sau sufletul tău cu o treaptă mai sus.* Formula noastră însă este şi mai completă, căci prin rugăciune şi pagina din

Evanghelie îţi ridici sufletul mai sus, şi conţine şi imperativul faptei bune.

In fiecare zi o pagină din Evanghelie, în fiecare zi o rugăciune e atât ne simplu zis şi atât de clar, că nu mai e nevoe de nici o explicaţie. Un cuvânt despre fapta bună. Nu se înţelege numai decât sub ea o faptă de milostivenie, faptele bune să le faci pentru alţii. Dacă atunci când te cuprinde furia şi crezi că ai să răstorni lumea cu răzbunarea ta, îţi impui liniştea şi ertarea, dacă mori de dorul de a mânca cutare mâncare şi a bea şi a fuma şi-ţi impui contrar dorinţei tale zile multe de înfrânare, dacă înăbuşi în tine istinctele, cari ţi-ar pângări corpul tău, până la legătura de căsătorie ce ţi-a rânduit-o Dumnezeu, sau toată viaţa dacă ai depus jurământul de castitate, eată o înlănţuire de fapte bune, cari sub fel de fel de variante pot varia la infinit.

Ce ni se cere deci? S-a formulat de către marile institute naturaliste din apus, cari voesc să vindece toate bolile fără operaţii şi fără medicamente aşa zisa formula vitală constând tot din 3 factori soare, apă, dietă. Formula noastră de salvarea şi sănătatea sfuletului are deasemenea 3 factori.

In fiecare zi o rugăciune, o pagină din Evanghelie şi o faptă bună.

Dr. M. Suciu Sibianu.

Tothpal Daniel.

La crucea fără nume.

Târziu în primăvară un trist peisagiu de toamnă.
Ţinut un văl de neguri sub cer fără sclipiri,
Un câmp cosit ce'noată în lacrime de rouă,
O boare ce-mi trezeşte duioase amintiri...

Poeni pustii de cânrec; doar imnuri triste'n codru,
Flori iarăşi înflorite. vieţi târzii, trăind.
Imi razim faţa'n palme... şi trupu-mi arde'n pară
Şi amintirii, tată, tămâie îi aprind...

Vedenii am. Căci iată în valea cea umbroasă
Stau multe flori crescute pe proaspătu-mi mormânt...
Şi cum odată mama, de dragul meu, duioasă
Zâmbea de-asupra-mi, astfel zâmbiau şi-aceste flori.

Crini albi şi garofiţe se undoiau alene,
Plesneau boboci de floare cu miros parfumat...
Incep să plâng amarnic şi mă înneacă plânsul,
Căci bunul meu părinte sfârşitu-aici şi-a dat.

Ii văd privirea caldă a blândului erou
Când îşi sfârşi scrisoarea punând tot doru'n ea...
Atunci plesni obuzul,.. şi gaze praf... şi sânge...
Ţi s'auzi un gemet: „O Doamne, Ţara mea!“

Ce vaiete grozave şi jalnice suspinuri
Eşau din gura-acestui statornic luptător.
Căci sângele năvalnic simţea cum i se scurge...
Şi glasul stins mai spune: „mă arde rana... mor!

Te văd cum zaci în iarbă, transfigurat la faţă.
Un vânt de primăvară înfiorat adie...
Şi'n treacăt el şopteşte: „Un om al datoriei"!
O tată scump! tu ochii închis-ai pe vecie!

Şi noaptea plânge lacrămi pe trupu-ţi amorţit,
Şi pielea înrourată ţi-o svântă sfântul soare...
Făclii nu-ţi ard, dar stele lucesc în infinit...
Mă'nchin ţie căzutul pe câmpul de onoare!

Şi-acum când raza-i tristă şi'ntunecat văzduhul
Şi-un imn de'nmormântare prin negură străbate,
Când câmpu'ntreg înoată în lacrime de rouă,
Cu inima m'apropriu, ce'ndurerată bate,

Cuprind în braţe crucea, ce stă la capul tău,
Ridic spre cer privirea, pe Dumnezeu rugând
Să te-odihnească'n pace, tu vecinic fericit,
Când sufletu-ţi de ţară, de noi o fi visând!

trad. din limba maghiară de
Radu Prişcu.

I. N. Lungulescu procuror Curtea Apel Timişoara:
Sufletul în cultura contimporană.

Autorul este în nota timpului de a dovedi ştiinţificeşte existenţa sufletului, atât de mult tăgăduită până mai deunăzi, de toţi materialiştii şi filozofii. Pleacă dela magistrala definiţiune a lui Bergson: creerul este organul de inserţie al spiritului, în materie este numai acompanientul motor al gândirii şi citează cu deosebire experienţele războiului în care soldaţi cu o hemisferă cerebrală pierdută păstrau încă sufletul dovadă eclatantă, că creerul nu însamnă suflet cum afirmă materialiştii. A dovedit şi Flourens, că celulele corpului omenesc se schimbă tot la 7 ani în totalitatea lor' dacă am fi numai materie ar trebui să pierdem şi conştiinţa unităţii personalităţii noastre, adecă memoria.

Dar cazurile supranaturale de vindecări numai prin puterea sufletului asupra corpului? Dar explicaţia modernă a somnului normal, somnambulismului, catalepsiei nu coincid toate spre a dovedi existenţa distinctă a sufletului?

Am dori într'o nouă ediţiune să vedem completate aceste dovezi medicale de cari de altfel autorul se ştie folosi cu dibăcie. Il felicităm pentru aceste preocupări înalte cari onorează şi tagma din care face parte şi aduc o picătură preţioasă la izvorul la cari toţi trebue să ne reîntoarcem: spiritualizarea vieţii.

Dr. Suciu-Sibianu.

Aurel A. Mureşianu: **Iluzia Dacică.** 105 pagini. Ed. Revistei Ţara Bârsei.

Se prevedea de mult importanţa ştienţifică a articolelor d-lui Aurel Mureşianu, când ele vor constitui un volum unitar. Mănueşte datele şi izvoarele istorice întocmai ca un chirurg abil bistuiul — şi încă cu o aşa extraordinară bogăţie de argumente, cu atâta entuziasm cald pentru problema ce o tratează, cu atâta muncă devotată şi cu un stil curgător, încât parcă regreţi că un astfel de important studiu abia interesează pe câţiva specialişti, atât îi este de mică importanţa din punct de vedere practic. Ca Dacia lui Traian „n'a cuprins decât numai o parte din ţinuturile aşa zise dacice, că numirile generale ale popoarelor în vechime cele chiar date de istoriografi de valoare ca Herodot, Strabon, Marcelin etc. erau geografice în locul celor etnice, naţionale sau politice", cari dintre intelectualii noştrii cei mai bine pregătiţi mai sunt atraşi de astfel de probleme?

Dacă nu mi-ar lua în nume de rău, ca un vechi şi sincer prietin l-aşi ruga pe Aurel Mureşianu să-şi întrebuinţeze cultura sa istorică, cunoştinţa perfectă a atâtor limbi clasice şi moderne, stilul său admirabil, talentul şi reputaţiunea, pentru probleme mai actuale, cari totuşi rămân în specialitatea sa: Contribuţiunea Ardealului la creiarea României unite, Posibilitatea de revenire a greco-catolicilor la ortodoxie, despărţiţi samavolnic prin vicisitudinea vremurilor trecute de biserica mamă etc.

In Biblioteca sa care formează o mândrie a Braşovului câte acte inedite, de o incontestabilă valoare, ar putea găsi ca să înfrumseţeze aceste probleme de o arzăloare actualitate, în propagandă deşanţată a revizionizmului de azi. Poate atunci s'ar găsi şi oameni recunoscători, cari să-i ofere d-lui Aurel Mureşianu o catedră de istorie, cum i s'a oferit cu un spontan entuziasm catedra de estetică literară a lui Bogdan-Duică, D-lui Octavian Goga.

Dr. Suciu-Sibianu.

NOTE.

Din lipsă de spaţiu a trebuit să omitem o mare parte din Material, ce va apare în numărul viitor.

CERCUL REVISTEI:

a) *Colaboratori:* Aurel P. Bănuț publ.; C. Bobescu, dir. Conserv. Astra; V. Branisce, ziarist, fost senator; Ioan Brotea, ziarist; Dr. Liviu Câmpeanu, medic, publ.; Lucian Costin; Mihail Dragomirescu, prof. univ.; Al. Florea, preot, publ.; Ioan Ludu, preot, publ.; C. Mușlea preot publ ; Eft. Mărculescu, prof. avoc., publ.; Valer Maximilian, prof.-pictor; Aurel A. Mureșianu, publicist; Iuliu Negulescu, publicist; Dr. P.Nistor medic, Ecat. Pitiș, publ.; I. Prișcu, preot, publ.; Dr. T. Prișcu, medic; Dr. C. Sassu funcț. sup.; Oct. Șireagu, publ.; Petru I. Teodorescu, prof. publ.; Victor Tudoran, publicist.

b) *Sprijinitori:* Ing. Baiu Crăciun, insp. silv.; i. p. Iancu Nan, farmacist; Dr. C. Oancea, medic; I. Pizo, preot; Aurel Radu, preot; Nicu Suciu-Sibianu, funcționar.

Tip. UNIREA" Brașov